

به بهانه حاشیه های پوسترِ جشنواره فیلم فجر امسال، نگاهی به تمام بی‌ذوقی‌های سال‌های اخیر

بی سلیقه کی بودیم ما؟

آذر صدرات- همه‌مان بارها این جمله را که ادعا می‌کند «هنر نزد ایرانیان است و پس!» شنیده‌ایم. فارغ از این که احتمالاً دیگر ملل هم همین نظر را درباره خودشان دارند، گذشته باشکوه هنری ما ایرانی‌ها، تایید می‌کند که ما هنرمندان خوبی بوده‌ایم. اما آیا به‌شکل عمومی، همچنان هنرمندان خوبی هستیم؟ آیا کج‌سلیقگی‌های سال‌های اخیر هنرمندان، طراحان، مدیران و مسئولانمان در زمینه‌های مختلف، هشداری نیست مبنی بر این که از فضا قرار نیست هنر، بدون تلاش و خلاقیت، تا ابد نزد ایرانیان بماند؟ متأسفانه در بازار پررونق آثار هنری و تبلیغاتی جهان که طراحی و ارائه هر محتوایی، با تحقیق و مطالعه و حساسیت و ریزبینی فراوان همراه است، این حجم از بی‌سلیقگی ملی که انگار ریشه در یک‌جور بی‌حوصلگی دارد، همواره در هر مناسبتی تکرار می‌شود و این را به ذهن متبادر می‌کند که انگار ظرافت و زیبایی هنر، اهمیتش را نزد ایرانیان از دست داده! امروز یک پوستر دم‌دستی، دیروز تی‌شرت ناقص هواداران ورزش ملی و روزهای قبل، طراحی نامتناسب لباس ورزشکاران در مهم‌ترین رویداد ورزشی جهان؛ المپیک. هرچند مرور این کوتاهی‌ها و بی‌سلیقگی‌ها تلخ است اما امروز به بهانه رونمایی پوستر خالی از خلاقیت جشنواره فجر امسال، گذری داریم بر کل درشت‌ترین اتفاقات مشابه سال‌های اخیر تا این یادآوری، حداقل کمک کند این بی‌سلیقگی‌ها یادمان بماند و تکرار نشود.

پوستر جشنواره فجر سال ۹۴

بدون تاریخ، بدون امضا

«ماجرا چی بود؟

ماجرا به دی‌ماه سال ۱۳۹۴ و مراسم رونمایی پوستر سی‌وچهارمین جشنواره فیلم فجر برمی‌گردد. پوسترى که به طرحی از مرحوم «خسرو شکیبایی» بازیگر سینمای ایران مزین شده بود. تصویری از شکیبایی، با پیراهنی منقش به طرح‌های اسلیمی و شال سفید و دست‌های گره شده بر سینه که با نگاهی ژرف، به دوربین نگاه می‌کرد.

«**کجای کار می‌لنگید؟**

در حین رونمایی از پوستر، دبیر جشنواره، «محمدبرزگر» را طراح پوستر و «برزگمهر حسین‌پور» را نقاش این اثر خواند. چیزی نگذشت که بزرگمهر حسین‌پور با ادبیاتی تند در شبکه‌های اجتماعی به این موضوع انتقاد کرد. او گفت «طراح و نقاش اصلی این پوستر من هستم و این که نام مجیدبرزگر که فقط سفارش‌دهنده کار بوده، به عنوان طراح پوستر اعلام شده، ناشی از سواد کم یا شیطنت دبیر این جشنواره است.» حسین‌پور به عکاس پوستر نیز رحم نکرد. او اظهار کرد امیرعابدینی، عکاس عکس شکیبایی، در روند خلق این اثر حضور نداشته و نسبت به ایستادن این عکاس کنار پوستر در هنگام رونمایی، انتقاد کرد. اما ماجرای این پوستر جنجالی، به این اتفاقات محدود نشد. گاف بزرگ پوستر در تاریخی بود که روی آن درج شده‌بود. روی پوستر به‌جای سال ۲۰۱۶ نوشته شده بود ۲۰۱۵ و تاریخ شمسی آن هم اشتباه بود. همچنین افراد زیادی به شکل آناتومی خسرو شکیبایی معترض بودند

و آن را دور از واقعیت دانستند. این اشتباهات در نسخه بعدی پوستر اصلاح شد.

«**چه کسی، چه پاسخی به انتقادات داد؟**

پس از این حواشی، روابط عمومی

جشنواره در پاسخی توضیح داد که بردن نام برزگر به عنوان طراح، به این‌خاطر بوده که مسئولیت به سرانجام رساندن پوستر، به مجیدبرزگر داده شده بود. از طرفی حسین‌پور در گفت‌وگو با رسانه‌ها اظهار کرد: «طراح این پوستر منم؛ آن‌تم سیدایی و عاشقانه آقای شکیبایی با شال و حالت ایستادن را من درآوردم؛ موهایی سپیدش را از فیلم بانو برداشته‌ام و آن نگاه فلسفی را از ماهون ایده گرفتم. خواستم مجموعه‌ای باشد از تمام آقای شکیبایی و تمام این‌ها با اتوهای فراوان من شکل گرفت.» هرچند رسانه‌ای کردن این موضوع توسط بزرگمهر هم واکنش‌هایی در پی داشت. روزنامه قانون در گزارشی نوشت: «دلیل این‌دست اتفاقات این است که در ایران برای اجرای یک کار هنری، مدیر هنری وجود ندارد». از طرفی علی‌اکبر عبدالعلی‌زاده، روزنامه‌نگار و فعال هنری هم رفتار حسین‌پور را یک رفتار ژورنالیستی و جنجالی خواند و ادعا کرد این گرافیس‌ت در زمانی کوتاه و با نرم‌افزار و به سبک مطبوعاتی، طرح پوستر را اجرا کرده‌است!

تی‌شرت جنجالی هواداران تیم ملی وزنه‌برداری

اشتباه عجیب و توجیهات عجیب‌تر

و با هدف سامان دهی ایرانیان علاقه‌مند به این رشته، طراحی و به تعداد ۵۰۰ عدد آماده شده است. با انتشار این عکس و مشخص شدن ایراداتی در طرح، موضوع سریعاً به این دفتر در آمریکا اعلام شد تا برای اصلاح طرح روی تی‌شرت‌ها

اقدام شود. کمیته ملی المپیک، هیچ نقشی در طراحی این تی‌شرت نداشته و تنها در راستای اطلاع رسانی مسابقات وزنه‌برداری قهرمانی جهان و پوشش فعالیت‌های دفتر حافظ منافع، این خبر را منتشر کرده است. دفتر حافظ منافع کشورمان در توضیحی که به کمیته ملی المپیک داد، گفت: ایرادات مربوط به طراحی اصلاح و تی‌شرت‌هایی با طراحی صحیح بین تماشاگران ایرانی در آمریکا توزیع خواهد شد.» و در ادامه، مهدی عاطفت، سرپرست دفتر حفاظت منافع ایران در واشنگتن، توپ‌را در زمین معترضان انداخت و دست‌بالا را گرفت و در گفت‌وگو با ایرنا، مدعی شد: «جنجال برای طرح اولیه تی‌شرت تماشاچیان مسابقات جهانی وزنه‌برداری، گل به خودی در کشور منخاصم بود که بدون توجه به شرایط و چگونگی آن در رسانه‌ها بازتاب یافت. این طرح نهایی نبود و چاپ خانه، طرح اولیه را برای نماینده ما ارسال کرد که در بازبینی مشخص شد نقشه دارای ایراد است و به چاپ خانه منتقل شد که برای اصلاح آن اقدام کند. اما در این بین، یکی از همراهان تیم درخواست می‌کند طرح اولیه از طریق تلگرام برای او ارسال شود، او هم این طرح را برای دوستان دیگر ارسال می‌کند و به این ترتیب، جنجال رسانه‌ای برای موضوعی که نهایی نبود، برخ می‌دهد،!!!»

پوستر جشنواره فجر سال ۹۶

الهام یا کپی؟

هر سال، حوالی اواخر آذر و اوایل دی‌ماه، از پوستر جشنواره فیلم‌فجر با حضور جمعی از اهالی سینما رونمایی می‌شود. طبق همین روال، چندروز قبل مدیران سینمایی از پوستر سی‌وششمین جشنواره فیلم فجر رونمایی کردند اما فکرش را هم نمی‌کردند قرار است به این زودی حاشیه‌های جشنواره فیلم فجر امسال کلید بخورد. اساس پوستر امسال هم مانند دوره‌های گذشته، نقش ثابت «سیمرغ» است که به صورت مدرن طراحی شده و حمیدرضا بیدقی، دانش‌آموخته گرافیک از دانشگاه هنر و فوق‌لیسانس انیمیشن از دانشکده سینماتاتر دانشگاه هنر، طراح آن است.

«**کجای کار می‌لنگید؟**

پوستری که پیش‌بینی می‌شد با توجه به حواشی پوسترهای چند سال گذشته، با دقت و کیفیت بالاتری طراحی شود، تنها چند ساعت بعد از رونمایی، سوژه جنجال رسانه‌ها و کاربران فضای مجازی شد. برخی چهره‌ها و رسانه‌ها مدعی شدند این پوستر که طرحی شفاف از یک سیمرغ است، با الگوگرفتن از ساده‌ترین طرح‌های آماده فتوشاپی که با یک جست و جوی ساده در گوگل در دسترس است، طراحی شده و در تایید ادعایشان، تصویری را که کلیت و به‌خصوص بال‌های سیمرغ پوستر از آن کپی شده‌است رو کردند. با این شواهد، به نظر می‌آید متأسفانه دقت و وقت و خلاقیت کافی به منظور طراحی و ارائه یک پوستر آبرومند برای مهم‌ترین رویداد سینمایی کشورمان، صرف نشده!

«**چه کسی، چه پاسخی به انتقادات داد؟**

حمیدرضا بیدقی، طراح این پوستر که سابقه طراحی پوستر چندین دوره جشنواره فیلم فجر را هم دارد در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به این که طراحی پوستر جشنواره فیلم فجر همواره محل چالش طراحان است،

طرح پیراهن تیم ملی فوتبال

سرنوشت پرماجرای یوزپلنگ ایرانی

«**ماجرا چی بود؟**

قصه نقش بستن طرح کمرنگی از «یوزپلنگ ایرانی» که یک گونه جانوری کمیاب، ارزشمند و در معرض انقراض ایران است بر پیراهن تیم‌ملی فوتبال کشورمان، به سال ۱۳۹۲، پیش از حضور در بازی‌های جام‌جهانی ۲۰۱۴ برزیل برمی‌گردد. تصویر نه‌چندان واقع‌گرایی از یک یوز ایرانی، در سمت راست این پیراهن درج شده بود. این طرح قرار بود توجه ایران و دنیا را به مسئله مهم انقراض گونه‌های گیاهی و جانوری ایران، از جمله یوز ایرانی جلب کند.

«**کجای کار می‌لنگید؟**

در نگاه اول، تصویر نه‌چندان دلچسپ یوزپلنگ که از یک سایت فروش طرح‌های گرافیکی به صورت آماده خریداری شده و هیچ کار خاصی برایش انجام نشده بود، انتقاد بسیاری از علاقه‌مندان و هواداران فوتبال را در پی داشت. کیفیت پایین پیراهن که بعد از یک بار پوشیدن کوتاه می‌شد و جمله معروف کفاشیان که به بازیکنان گفته بود به دلیل کمبود پیراهن، بعد از بازی، پیراهن خود را به حریفان اهدا نکنند هم به تمسخر و انتقادات افزود. بدتر، مدتی به دلایل مبهم، یوزپلنگ از روی پیراهن ملی‌پوشان فوتبال کشورمان حذف شد و شاگردان کی‌روش با لباس‌های ساده سفیدرنگ مقابل حریفان به میدان رفتند، تا این که بالاخره خبر رسید دلیل حذف یوزپلنگ بخت‌برگشته از پیراهن‌ها، تاثیر درج این عکس بر سیستم

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزانه روزنامه خراسان

سه شنبه ۲۱ آذر ۱۳۹۶

۲۳ ربیع الاول ۱۴۳۹ • ۲۲ دسامبر ۲۰۱۷

۹۲۷

گفت: «من پنج دوره برای جشنواره فیلم فجر پوستر طراحی کردم؛ سه دوره پوسترهای اصلی و دو دوره پوسترهای جنبی. می‌دانم که طراحی این پوستر چه چالش بزرگی است؛ برای همین هم

طراحان مختلف در این قصه ورود نمی‌کنند و برایشان کار سختی است.

چون این پوستر به‌شدت زیر ذره‌بین است و علاوه‌بر آن، دستاویزی برای تسویه‌حساب‌های جناحی در سینماست. هر کاری بکنید باز هم مورد نقد قرار می‌گیرید، دوره‌های مختلف جشنواره را بررسی کنید؛ تمام پوسترهای دوره‌های مختلف و حتی یکی از بهترین پوسترهای جشنواره که طراحی آن کار خود من بود و به ۳۰ پرنده کار شده و شکل جدیدی از طراحی بود، به‌شدت مورد انتقاد قرار گرفت و کوبیده شد. برای همین کوبیده شدن دوباره این پوستر مسئله جدیدی نیست. زمانی که می‌خواستم این پوستر را طراحی کنم، بعد از صحبت با مسئولان جشنواره بنا شد با یک نگاه جدید روی سمبل جشنواره کار کنیم. اتوهای زیادی زدیم. اتود «آب» را پیشنهاد دادم. آن‌ها هم قبول کردند. برخی تصور می‌کنند که باید می‌آمدیم هزینه‌های زیادی می‌کردیم تا از قطرات آب که به هوا پرتاب می‌شود، عکاسی کنیم. اگر این کار را هم می‌کردیم باعث می‌شد عده‌ای بگویند چقدر هزینه‌ها زیاد شده است و چرا در گوگل جست و جو نکردید. به هر حال طراح با گذشتن مجموعه‌ای از عناصر کنار هم، کارش را انجام می‌دهد. مثل کاری که یک معمار انجام می‌دهد و با گذاشتن سیمان و آهن خانه می‌سازد. حالا یک نفر بیاید و بگوید سیمانی که شما در خانه‌تان استفاده کردید، ما هم استفاده کردیم. خب این درست نیست، چون ما با آن سیمان و آجر، شکل جدیدی ساختم. این اظهاراتی که درباره طراحی پوستر می‌شود، مغرضانه است.»

خنک‌کنندگی لباس است و در تولیدات جدید، به طور حتم مکان عکس این حیوان تغییر می‌کند و یوزپلنگ روی سرشان‌ها با بازوی لباس جدید جesh خواهد کرد. با گذشت چند ماه از جام‌جهانی و در یک تورنمنت معتبر دیگر، پیراهن

تیم ملی کشورمان بار دیگر حاشیه‌ش‌د و کنفدراسیون فوتبال آسیا از طرح پیراهن تیم‌ملی در بازی‌های جام‌ملت‌های آسیا ایراد گرفت و تیم کشورمان را پنج هزار دلار جریمه کرد. بنا بر ادعای مسئولان کنفدراسیون، طرح پیراهن ایران در بازی با بحرین با آن چه مسئولان فدراسیون ایران، پیش از جام جهانی برای تایید به AFC ارسال کرده بودند متفاوت و تصویر یوزپلنگ، زیادی پررنگ بود!

«**چه کسی، چه پاسخی به انتقادات داد؟**

انتقاد مردم و چهره‌هایی مثل محمدعلی ایلانلو که مدعی بود این تصویر، تصویر پلنگ است و نه یوزپلنگ ایرانی، به جایی رسید که مسئولان به روی خودشان آوردند و دست به کار شدند و طرح جدی‌تر و قابل‌قبول‌تری از یوزپلنگ ایرانی که با قوانین فیفا هم منطبق بود، برای درج روی پیراهن ملی‌پوشان فوتبال‌مان در نظر گرفتند.

تن دو مانکن کج و موج. در حالی که شکل معمول ارائه لباس‌های خاص، روی تن مانکن زنده است.

«**چه کسی، چه پاسخی به انتقادات داد؟**

همان‌روزها عبداللهی، مدیر روابط

عمومی کمیته المپیک در پاسخ به انتقادات گفت: «برای لباس‌های عمومی و گرمکن، فراخوانی به اتجمن طراحان لباس و پارچه‌ایران ارسال شد و یک طرح به عنوان طرح‌منتخب برای تولید به دست تولید کننده رسید و در انتخاب تولید کننده مذاکراتی با شرکت‌های مختلف داشتیم و به دنبال این بودیم هزینه تهیه لباس را متحمل نشویم. در نهایت با «لی‌لینگ»، یک شرکت چینی، قرارداد منعقد کردیم و هیچ هزینه‌ای از طرف ما پرداخت نشد. حتی ما هزینه گمرک را پرداخت نکردیم. این شرکت چهار میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان هزینه کرد که شامل تهیه البسه، گمرک و ایاب و ذهاب است. لباس‌های رژه کاروان المپیک را اما کمیته فرهنگی تشکیلات، تحت نظر کمیوِرت هاشمی انتخاب کرده است.» و در ادامه، طراح لباس‌های رژه کاروان، خانم مهناز آرمین در گفت‌وگو با مشرق گفت: «من سه سال در استانبول ترکیه مشغول آموزش طراحی لباس و مدلینگ بوده‌ام و از سوابق حرفه‌ای‌ام می‌توانم به طراحی لباس جام جهانی برزیل و استرالیا اشاره کنم.» هر چند در نهایت، انتقاده‌ها به حدی وسیع شد که مدیران کمیته ملی المپیک را به تدبیر واداشت و با سفارش مجدد طراحی لباس‌ها، این بار به یک طراح معتبر و خوش‌نام، جلوی یک بی‌سلیقگی تاریخی گرفته شد!